

Nr 9.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar, såvitt avser jordbruksärenden, jämte i ämnet väckta motioner.

Till jordbruksutskottet har hänvisats i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar, såvitt dessa avser jordbruksärenden. Utskottet får härmed avgiva utlåtande över framställningarna jämte med anledning därav framlagda motioner.

Beträffande utredningen i hithörande ärenden får utskottet i huvudsak hänvisa till motsvarande punkter i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 4 januari 1954 (bil. 30 till statsverkspropositionen).

Statens affärsverksfonder.

Domänverket.

1:o) Tjänstebostäder för domänverket. För innevarande budgetår har å kapitalbudgeten under Statens affärsverksfonder: Domänverket anvisats ett investeringsanslag av 600 000 kronor till tjänstebostäder för domänverket. Därjämte har för samma ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisats ett investeringsanslag av 300 000 kronor. Från anslaget bestrides kostnaderna för inköp eller uppförande av tjänstebostäder för domänverkets befattningshavare i sådana fall, då dylika bostäder icke kan anskaffas på annat sätt.

Domänstyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att för ifrågavarande ändamål skall anvisas dels för nästa budgetår ett investeringsanslag av 1 800 000 kronor, dels ock å tilläggsstat för innevarande budgetår ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

Departementschefen.

»Enligt domänstyrelsens beräkningar erfordras ett anslag av sammanlagt icke mindre än 2 700 000 kronor för att genomföra dess program för anskaffande av tjänstebostäder intill den 1 juli 1955. En medelsanvisning av denna omfattning kan jag icke förorda. För min del är jag sålunda blott beredd att tillstyrka, att ett belopp av 700 000 kronor anvisas för ändamålet. En medelsanvisning av denna storlek torde dock ge styrelsen möjlighet att tillgodose åtminstone de mest trängande behoven av dylika bostäder. Enligt

min mening bör hela beloppet uppföras å kapitalbudgeten för nästa budgetår. Detta innebär alltså, att jag icke biträder framställningen, såvitt densamma avser anvisande av ytterligare medel under anslaget för innevarande budgetår.»

Utskottet. Med biträdande av Kungl. Maj:ts framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tjänstebostäder för domänverket* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 700 000 kronor.

2:o) **Kontorsbyggnader för domänverket.** För innevarande budgetår har å kapitalbudgeten under Statens affärsverksfonder: Domänverket anvisats ett investeringsanslag av 20 000 kronor till kontorsbyggnader för domänverket.

Domänstyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att för ifrågavarande ändamål skall för nästa budgetår anvisas ett anslag av 100 000 kronor. Till stöd härför anför styrelsen, att det blir nödvändigt att under år 1954 ordna ändamålsenliga lokaler för Villingsbergs revirs expedition. Kostnaderna härför beräknas till 90 000 kronor. För i övrigt framkommande anläggningsbehov i fråga om kontorsbyggnader bör åtminstone 10 000 kronor finnas tillgängliga.

Departementschefen har icke något att erinra mot domänstyrelsens framställning.

Utskottet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Kontorsbyggnader för domänverket* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

Statens allmänna fastighetsfond.

3:o) **Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök.** *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 30/9 1953) hemställer, att för nästa budgetår skall anvisas ett investeringsanslag av 4 212 000 kronor till byggnadsarbeten vid högskolan och lantbruksförsöken.

Efter en redogörelse för högskolestyrelsens framställning och ett av byggnadsstyrelsen avgivet yttrande har *departementschefen* anfört följande.

»Högskolestyrelsen har i sin framställning om anslag å kapitalbudgeten för nästa budgetår till byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök upptagit ett flertal kostnadskrävande byggnadsföretag, vartill medel begärdes redan i förra årets anslagsäskanden. Dessutom har föreslagits, att medel skall anvisas till vissa nya ändamål. Emellertid kan

jag ej heller i år föreslå en medelsanvisning för ändamålet av den omfattning, som högskolestyrelsen avsett. Jag är dock beredd att tillstyrka högskolestyrelsens önskemål beträffande de mest angelägna arbetena. Med utgångspunkt härifrån föreslår jag, att medel skall anvisas för den ena av de två tjänstebostäder, vilka tillsammans kostnadsberäknats till 106 000 kronor. För detta ändamål torde böra beräknas ett belopp av 53 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att avgöra, för vilken befattningshavare tjänstebostaden skall avses. Jag har icke heller något att erinra mot att medel ställes till förfogande dels för byggande av en ny väg till de i högskolestyrelsens framställning angivna anläggningarna vid statens jordbruksförsök, dels till förbättring av ventilationssystemet i institutionsbyggnaden för agromisk hydroteknik. Jag är dock icke beredd föreslå, att för dessa ändamål skall anvisas större belopp än sammanlagt 30 000 kronor. På de av högskolestyrelsen angivna skälen torde slutligen böra anvisas medel till kostnaderna för en frysanläggning vid pälsdjursförsöksgården. Det torde emellertid vara tillfyllest, om ett belopp av 25 000 kronor beräknas för dessa kostnader. Någon medelsanvisning till de övriga föreslagna byggnadsföretagen kan jag däremot icke tillstyrka.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, skulle till byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök för nästa budgetår behöva anvisas ett investeringsanslag av (53 000 + 30 000 + 25 000 =) 108 000 kronor.»

Utskottet. Kungl. Maj:ts framställning föranleder icke någon erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 108 000 kronor.

4:o) **Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut.** *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 24/8 och 28/9 1953) hemställer, att medel skall anvisas till utförande av vissa närmare angivna byggnadsföretag, däribland inredning av laboratorier, lunchrum, bibliotek och föreläsningssal i Alnarps mejeri. Ritningar och kostnadsberäkningar angående de föreslagna byggnadsföretagen har upprättats av *byggnadsstyrelsen* (skr. 7/12 1953) på grundval av prisläget den 1 juli 1953. Enligt dessa beräkningar erfordras för ifrågavarande ändamål ett belopp av tillhoppa 892 000 kronor.

Departementschefen.

»Vad till en början angår förslaget om inredning i Alnarps mejeri av vissa lokaler torde jag få erinra om att institutstyrelsen redan i anslagsäskandena för de senaste två budgetåren framhållit behovet av ytterligare utrymmen för statens mejeriförsök. Enligt vad institutstyrelsen då anförde,

skulle frågan lämpligen kunna lösas genom att vinden över mejeriet, som gränsar till mejeriförsöken, efter en enkel genombrytning av väggen i första hand skulle disponeras för två bakteriologiska laboratorier, ett lunchrum och ett toaletttrum. Spörsmålet har nu ytterligare aktualiserats genom att vetenskapliga instrument m. m. avses skola nyttjas gemensamt av mejeriförsöken och institutionen för mejerilära samt förbindelsen mellan dessa kan anordnas endast över vindsutrymmet. I samband med en dylik anordning föreslås vidare, att ett gemensamt handbibliotek skall inredas, vilket tillika skall kunna användas som föreläsnings- och konferenslokal för mindre grupper. Förslaget synes innebära, att laboratorieutrustningar m. m. kan utnyttjas mera rationellt, och torde medföra fördelar i flera andra hänseenden. Med anledning därav finner jag mig böra tillstyrka, att det genomföres. För nästa budgetår torde emellertid enligt mitt förmenande medel böra äskas endast för den av institutsstyrelsen angivna första etappen av arbetena, vilken torde draga en kostnad av 52 000 kronor. Jag föreslår sålunda, att detta belopp skall anvisas för ändamålet för nästa budgetår.

I fråga om institutionsbyggnaden för statens trädgårdsförsöks köksväxt- och prydnadsväxtavdelningar framlade institutsstyrelsen senast i anslagsäskandena för innevarande budgetår förslag till en nybyggnad vid Mellangård för en kostnad av 575 000 kronor. Enligt det nu föreliggande alternativa förslaget skulle i stället Alnarps skola, som för närvarande disponeras av Lomma köping, övertagas av institutet för att iordningställas för nämnda institution. Institutsstyrelsen och Lomma köping har sålunda träffat preliminär överenskommelse om att institutsstyrelsen skall inlösa de av köpingen uppförda tillbyggnaderna å skolan för ett belopp av 95 000 kronor. Detta förslag synes innebära vissa fördelar ur kostnadssynpunkt. Såsom byggnadsstyrelsen framhållit, är det emellertid icke möjligt att utan en mera ingående utredning taga slutlig ställning till förslaget. Jag är därför icke beredd att nu tillstyrka vare sig att sagda överenskommelse skall godkännas av statsmakterna eller att medel skall anvisas för förslagets genomförande. Sedan utredningen verkställts, torde jag emellertid få anmäla frågan på nytt.

Till de övriga föreslagna byggnadsarbetena finner jag mig icke nu kunna förordna någon medelsanvisning. Med dessa företag torde alltså tills vidare få anstå.»

Utskottet. Utskottet biträder Kungl. Maj:ts framställning och hemställer således,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 52 000 kronor.

5:o) *Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan.* *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 20/8 1953) hemställer, att till byggnadsarbeten vid högskolan skall för nästa budgetår anvisas ett anslag av 1 770 000 kronor.

Departementschefen.

»För innevarande budgetår har till byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan anslagits ett belopp av 1 185 000 kronor. Med hänsyn till det stora antal andra ändamål, som måste tillgodoses, är jag icke beredd att jämväl för budgetåret 1954/55 tillstyrka ett stort belopp. Jag finner mig sålunda böra inskränka mig till att föreslå, att medel skall anvisas endast till om- och nybyggnad av gödselstäder. Mot den beräknade kostnaden härför, 60 000 kronor, har jag icke något att erinra.»

Utskottet. Då utskottet icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts framställning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 60 000 kronor.

6:o) *Byggnadsarbeten vid statens maskin- och redskapsprovninganstalter. Styrelsen för statens maskin- och redskapsprovninganstalter* (skr. 30/7 1953) hemställer, såvitt här är i fråga, att ett investeringsanslag av 1 400 000 kronor skall anvisas till uppförande av en kontors- och provningsbyggnad vid maskinprovningarnas lantbruksavdelning i Alnarp. Styrelsen framhåller därvid, att ifrågavarande byggnadsföretag, varom förslag upprepade gånger framförts i anslagsäskandena för de senaste budgetåren, nu blivit trängande aktuellt. Den alltmera ökade mekaniseringen inom såväl jordbruket som den trädgårdsbetonade odlingen påkallar en utökad provningsverksamhet just vid lantbruksavdelningen i Alnarp. Men denna ur alla synpunkter önskvärda utveckling omöjliggöres så länge nuvarande otillfredsställande förhållanden tillåtes bestå. Styrelsen ser sig därför nödsakad att kraftigt påyrka, att avdelningens nybyggnadsfråga utan dröjsmål löses.

Efter en redogörelse för den närmare motiveringen för förslaget, vilken lämnats i styrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1952/53, samt lantbruksstyrelsens yttrande i ärendet har *departementschefen* anfört följande.

»Såsom framgår av utredningen i ärendet är lokalförhållandena vid maskinprovningarnas lantbruksavdelning i Alnarp sådana, att åtgärder bör vidtagas utan dröjsmål. Kostnaden för den närmast planerade nybyggnaden för avdelningen, omfattande kontorslokaler samt provnings- och verkstadsutrymmen, har beräknats till 1 400 000 kronor. Med hänsyn till beloppets storlek anser jag emellertid, att möjligheten till en uppdelning av byggnadsarbetet bör övervägas. Enligt vad jag inhämtat kan arbetet utan större olägenheter utföras i två skilda etapper. För den första av dessa torde kostnaderna kunna beräknas till 900 000 kronor. Jag förordar, att nämnda belopp skall anvisas för nästa budgetår.»

Utskottet. Mot det planerade nybyggnadsarbetet till en beräknad kostnad av 1 400 000 kronor har utskottet intet att erinra. I enlighet med Kungl. Maj:ts framställning torde emellertid för nästa budgetår behöva anvisas en-

dast 900 000 kronor för utförandet av en första etapp. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid statens maskin- och redskapsprovningsanstalter* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

7:o) *Byggnadsarbeten vid skogshögskolan. Styrelsen för skogshögskolan* (skr. 18/6 1953) hemställer, att till byggnadsarbeten vid skogshögskolan skall för nästa budgetår anvisas ett investeringsanslag av 1 743 000 kronor.

Efter att ha närmare redogjort för de olika byggnadsföretagen i högskolans förslag samt byggnadsstyrelsens yttrande i ärendet har *departementschefen* anfört följande.

»Av de föreslagna arbetena vid högskolans byggnader i Stockholm anser jag mig nu endast kunna tillstyrka, att medel skall anvisas till fast inredning i den nya biblioteksbyggnaden jämte arkitektarvode. Då jag icke har något att erinra mot de härför beräknade kostnaderna, torde för detta ändamål böra äskas det föreslagna beloppet, tillhoppa 6 400 kronor. Vidare är jag beredd att förorda, att medel upptages för att ordna en plan jämte parkeringsplats utanför biblioteksbyggnaden. Härför torde i enlighet med byggnadsstyrelsens beräkning böra upptagas ett belopp av 40 000 kronor.

Beträffande högskolans förläggning i Garpenberg har medel begärts till byggnadsarbeten uppgående till ett belopp av 900 000 kronor. En medelsanvisning av så stor omfattning torde dock för närvarande icke kunna komma i fråga. Av de föreslagna byggnadsföretagen synes enligt min åsikt uppförandet av en ny elevbyggnad vara det mest angelägna. Jag anser därför, att medel nu bör äskas för ifrågavarande nybyggnad. Kostnaderna för ändamålet har beräknats till 435 000 kronor. I anslutning till vad byggnadsstyrelsen anfört vill jag dock framhålla, att en viss överarbetning av förslaget torde bli nödvändig. Därvid bör undersökas, om icke vissa inskränkningar är möjliga. I avvaktan på resultatet av denna överarbetning, som bör för godkännande underställas Kungl. Maj:t, torde hittillsvarande kostnadsberäkning kunna godtagas. Jag förordar sålunda att nämnda belopp, 435 000 kronor, anvisas. Med övriga byggnadsarbeten vid Garpenberg torde däremot böra anstå.

De föreslagna byggnadsföretagen i Malingsbo och Bogesund kan jag icke tillstyrka.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle till byggnadsarbeten vid skogshögskolan behöva anvisas ett investeringsanslag av (6 400 + 40 000 + 435 000 =) 481 400 kronor.»

Utskottet. Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda, att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid skogshögskolan* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 481 400 kronor.

Statens utlåningsfonder.

8:o) Statens lånefond för hästavelns befrämjande. Enligt riksdagens medgivande må ur fonden under budgetåret 1953/54 tagas i anspråk till lån för inköp av varmblodiga avelsston 350 000 kronor, för inköp av hingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras 225 000 kronor, för inköp av nordsvenska avelsston 125 000 kronor, för inköp av avelshingstar av ardenneras 400 000 kronor samt för förvärv av ridhusbyggnader och för anskaffande av för ridhusdrift erforderligt hästmateriel m. m. 250 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) uppger, att det icke synes erforderligt att anvisa något kapitaltillskott till fonden för budgetåret 1954/55. Under hänvisning till en framställning av riksföreningen för ridningens främjande om höjning av beloppet till lån för förvärv av ridhusbyggnader m. m. från 250 000 till 500 000 kronor föreslår styrelsen emellertid, att nämnda belopp skall uppräknas till 400 000 kronor. Till motivering härför anföres, att ett stigande behov av lån för förvärv av ridhusbyggnader kan väntas uppkomma under nästa budgetår. Beträffande de för övriga ändamål avsedda lånebeloppen erfordras enligt styrelsen icke någon ändring.

Departementschefen.

»Såsom lantbruksstyrelsen anfört torde nytt kapital icke behöva tillföras fonden för nästa budgetår. Enligt min mening bör icke heller någon ändring vidtagas beträffande utlåningen från fonden. För nästa budgetår bör alltså få tagas i anspråk samma lånebelopp som för innevarande budgetår.

Jag torde i detta sammanhang få anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 21 augusti 1953 medgivit, att Svenska ridsportens centralförbund må för inköp av en tävlingshäst till nästkommande olympiska spel använda ett odisponerat belopp av 2 800 kronor av de medel, som enligt riksdagens beslut för budgetåret 1946/47 tillfördes stuteriväsendets fond i samband med inrättandet av statens lånefond för hästavelns befrämjande. Detta beslut synes mig böra bringas till riksdagens kännedom.»

Utskottet. Med biträdande av Kungl. Maj:ts framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att ur statens lånefond för hästavelns befrämjande må under budgetåret 1954/55 tagas i anspråk till lån för inköp av varmblodiga avelsston 350 000 kronor, för inköp av hingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras 225 000 kronor, för inköp av nordsvenska avelsston 125 000 kronor, för inköp av avelshingstar av ardenneras 400 000 kronor samt för förvärv av ridhusbyggnader och för anskaffande av för ridhusdrift erforderligt hästmateriel m. m. 250 000 kronor.

9:o) **Statens avdikningslånefond.** Gällande villkor för lån från statens avdikningslånefond är meddelade i kungörelsen den 30 juni 1939 (nr 432), ändrad genom kungörelserna nr 348/1945, 185/1948, 343/1948, 415/1951, 683/1952 och 413/1953. Jämlikt riksdagens beslut har det högsta belopp, vartill lån ur fonden årligen fått beviljas, för vart och ett av budgetåren 1939/40—1941/42 uppgått till 2 800 000 kronor. Därefter har utlåningens storlek bestämts för ett vart av budgetåren 1942/43—1944/45 till högst 3 000 000 kronor, för budgetåren 1945/46—1947/48 till högst respektive 3 500 000, 3 300 000 och 4 000 000 kronor, för vardera budgetåret 1948/49 och 1949/50 till högst 3 500 000 kronor samt för ett vart av budgetåren 1950/51—1953/54 till högst 4 000 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att beloppet för utlåning från avdikningslånefonden under budgetåret 1954/55 skall bestämmas till högst 7 000 000 kronor samt att såsom kapitaltillskott till fonden skall anvisas ett anslag av minst 3 000 000 kronor.

Departementschefen.

»Såsom framgår av det föregående har lantbruksstyrelsen föreslagit, att beloppet för utlåning från förevarande fond under nästa budgetår skall bestämmas till 7 000 000 kronor samt att såsom kapitaltillskott till fonden skall anvisas ett belopp av 3 000 000 kronor. Jag torde få erinra om att jag i annat sammanhang (IX ht punkt 139) förordat, att bidragsramen för avdikningsanslaget för nästa budgetår skall höjas från 3 000 000 till 4 000 000 kronor. Med hänsyn härtill synes även den summa, intill vilken lån under nästa budgetår må beviljas från fonden, böra höjas något. Jag vill för min del förorda, att densamma fastställes till högst 4 500 000 kronor. Under sådana förhållanden torde det vara tillfyllest, om fonden tillföres ett kapitaltillskott av 1 000 000 kronor.

Jag torde få erinra om att jag i nyss omförmälda sammanhang jämväl upptagit till behandling frågan om statsbidrag till kostnaderna för en upprensning av kanalsystemet i Mästermyr inom Levede m. fl. socknar i Gotlands län. Därvid har jag förordat, att delägarna i torrlägningsföretaget skall få möjlighet att under vissa närmare angivna villkor erhålla lån av statsmedel till kostnaderna för dessa arbeten. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde för dessa lån böra få disponeras ett belopp av högst 300 000 kronor ur förevarande fond. Lånen bör inrymmas under den föreslagna bidragsramen av 4 500 000 kronor.»

Utskottet. Kungl. Maj:ts framställning föranleder icke någon erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) medgiva, att under budgetåret 1954/55 lån må beviljas från statens avdikningslånefond å tillhoppa högst 4 500 000 kronor;

b) till *Statens avdikningslånefond* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

10:o) **Bevattningsslånefonden.** Tillstyrkande Kungl. Maj:ts framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget till Bevattningsslånefonden må under budgetåret 1954/55 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

11:o) **Fiskerilånefonden.** Under denna punkt har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till fiskerilånefonden för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 700 000 kronor.

I samband härmed har riksdagen behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 269 av herr *Persson, Karl*, och herr *Elofsson, Gustaf*, samt II: 344, likalydande, av herr *Jonsson* i Skedsbygd, vari hemställts att riksdagen måtte besluta, att Kungl. Maj:t årligen må disponera ett belopp av 2 500 000 kronor såsom lån från fiskerilånefonden samt att ett investeringsanslag av 1 200 000 kronor skall anvisas till fonden för budgetåret 1954/55; samt

2) I: 376 av herr *Spetz* och herr *Andersson, Karl*, samt II: 343, likalydande, av herr *Utbutt m. fl.*, i vilka motioner hemställts att riksdagen måtte fatta beslut, att 3 000 000 kronor må av Kungl. Maj:t årligen disponeras såsom lån från fiskerilånefonden och att ett investeringsanslag av 1 700 000 kronor skall anvisas till fonden för budgetåret 1954/55.

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) inrättades enligt beslut av 1891 års riksdag. Nu gällande bestämmelser för lån ur fonden återfinnes i kungörelsen nr 112/1932, ändrad genom kungörelserna nr 313/1948, nr 160/1949 och nr 240/1953.

Från fonden utlämnas genom förmedling av hushållningssällskap eller landsting låneunderstöd för anskaffande av fiskebåtar, motorer eller annan maskinell utrustning för sådana båtar, fiskredskap samt för forsling av fisk avsedda fordon, smärre båtar eller andra smärre transportmedel, vidare för anläggande av smärre inrättningar för tillgodogörande eller förädling av fiskets produkter samt för utförande av fiskodling.

Enligt beslut av 1949 års riksdag må av Kungl. Maj:t årligen disponeras ett belopp av 2 000 000 kronor såsom lån från ifrågavarande fond. Maximigränsen för låneunderstöd ur fonden har enligt beslut av 1953 års riksdag höjts från 60 000 kronor till 120 000 kronor.

Såsom kapitaltillskott till fonden har senast å kapitalbudgeten för budgetåret 1953/54 anvisats ett investeringsanslag av 700 000 kronor.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) hemställer, att till fonden skall för budgetåret 1954/55 anvisas ett investeringsanslag av 1 700 000 kronor. Tillika hemställer styrelsen, att slopandet av bestäm-

melsen om begränsning av det belopp, intill vilket utlåning från fonden under ett budgetår högst må utgå, skall övervägas.

Till motivering för sina yrkanden anför styrelsen i huvudsak följande.

Bortfallet av investeringsavgift för nybyggnad och modernisering av fiskefartyg från och med den 1 januari 1954 torde medföra ett ökat lånebehov i jämförelse med de senaste åren, då ifrågavarande byggnadsverksamhet varit starkt begränsad eller helt nedlagd, bland annat på grund av nämnda avgift. Anspråken å fonden kommer givetvis att öka till följd av höjningen av lånemaximum från 60 000 till 120 000 kronor. Enligt vad statskontoret under hand meddelat beräknas inflytande amorteringar till fonden under budgetåret 1954/55 komma att uppgå till sammanlagt 1 300 000 kronor. För att tillåta en utlåning av 3 000 000 kronor under nämnda budgetår, vilket belopp med hänsyn till det nyss anförda beräknas erforderligt, kräves sålunda ett kapitaltillskott till fonden av (3 000 000 — 1 300 000 =) 1 700 000 kronor.

Beträffande förslaget att slopa begränsningen av det årliga sammanlagda utlåningsbeloppet från fonden erinrar styrelsen om att medel, som frigöres genom återbetalning och amortering av utlämnade lån, kvarstannar inom fonden för att användas till fortsatt utlåning. En sådan begränsning av den årliga utlåningsvolymen, som förekommer beträffande fiskerilånefonden, utgör ett undantag och tillämpas i övrigt endast beträffande statens avdikningslånefond och statens lånefond för hästavelns befrämjande. Styrelsen kan icke finna, att nämnda begränsning såvitt gäller fiskerilånefonden numera har något berättigande. Användningen av denna fond liksom den övervägande delen av statens övriga utlåningsfonder torde vara tillfyllest reglerad genom av riksdagen godkända eller fastställda författningar ävensom genom av riksdagen godkända riktlinjer för utlåningsverksamhetens drivande.

Därest någon ändring i angivna hänseende icke skulle komma till stånd, lär den årliga utlåningsvolymen från fiskerilånefonden i anslutning till det förut anförda böra bestämmas till 3 000 000 kronor.

Statskontoret (remissutl. 9/9 1953) kan för sin del icke förorda borttagande av den nuvarande begränsningen av det årliga sammanlagda utlåningsbeloppet. Ämbetsverket ifrågasätter även, huruvida i nu rådande läge en ökad utlåning bör ifrågakomma. Även om bortfallet av investeringsavgift för nybyggnad och modernisering av fiskefartyg från och med den 1 januari 1954 samt ändringen av lånemaximum från 60 000 till 120 000 kronor kan komma att medföra ökade anspråk på fonden, synes enligt statskontoret en höjning av det årliga utlåningsbeloppet med 50 procent icke vara tillräckligt motiverad.

Föredragande statsrådet.

»I likhet med statskontoret anser jag icke skäl föreligga att slopa den nuvarande begränsningen av det belopp, som årligen må utlånas från fonden. Detta bör enligt min mening jämväl för nästa budgetår fastställas till 2 000 000 kronor. Med hänsyn härtill och då för nämnda budgetår ett belopp av omkring 1 300 000 kronor kan beräknas bli disponibelt i fonden, torde ett kapitaltillskott av 700 000 kronor vara tillräckligt.»

Utskottet. Såsom framgår av det föregående har Kungl. Maj:t beträffande fiskerilånefonden för nästa budgetår föreslagit ett oförändrat kapitaltillskott och årligt utlåningsbelopp av 700 000 respektive 2 000 000 kronor. I motionerna I: 269 och II: 344 samt I: 376 och II: 343 har däremot yrkats, att kapitaltillskottet skall ökas till 1 200 000 respektive 1 700 000 kronor och det årliga utlåningsbeloppet till 2 500 000 respektive 3 000 000 kronor. Med anledning härav vill utskottet erinra om att utskottet i fjol i samband med att maximibeloppet för lån ur fonden höjdes till 120 000 kronor uttalade, att höjningen för det dåvarande icke borde föranleda någon utvidgning av den årliga utlåningsramen. Utskottet framhöll vidare att frågan härom icke borde upptagas, förrän någon erfarenhet vunnits av den föreslagna ändringen i lånebestämmelserna. De skäl, som åberopats i motionerna, synes enligt utskottets förmenande icke motivera, att frågan nu omprövas. Utskottet anser därför, att ramen tills vidare i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag bör fastställas till 2 000 000 kronor. Med hänsyn härtill och då för budgetåret 1954/55 ett belopp av omkring 1 300 000 kronor kan beräknas bli disponibelt i fonden, torde ett kapitaltillskott av 700 000 kronor vara tillräckligt.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må

- 1) avslå motionerna I: 269 och II: 344 samt I: 376 och II: 343, såvitt däri yrkats, att det belopp, som av Kungl. Maj:t årligen må disponeras för lån från fiskerilånefonden, skall höjas till 2 500 000 respektive 3 000 000 kronor; samt
- 2) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 269 och II: 344 samt I: 376 och II: 343 i övrigt till *Fiskerilånefonden* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 700 000 kronor.

12:o) *Statens skogslånefond.* Biträdande Kungl. Maj:ts framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att det för budgetåret 1948/49 anvisade investeringsanslaget till Statens skogslånefond må under budgetåret 1954/55 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

13:o) *Lånefonden för insamling av skogsfrö.* Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts framställning och hemställer,

att riksdagen må medgiva, att det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisade investeringsanslaget till Lånefonden för insamling av skogsfrö må under budgetåret 1954/55 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

Fonden för låneunderstöd.

14:o) **Lån för anskaffande av skoljordbruk vid lantmanna- och lanthushållsskolor.** Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må medgiva, att det för budgetåret 1947/48 anvisade investeringsanslaget till Lån för anskaffande av skoljordbruk vid lantmanna- och lanthushållsskolor må under budgetåret 1954/55 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

15:o) **Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts under denna punkt gjorda framställning, som grundar sig på en av fiskeristyrelsen verkställd bedömning av medelsbehovet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

Diverse kapitalfonder.

16:o) **Jordfonden.** Vid 1940 års riksdag (Prop. 130; Rskr. 273) beslöts inrättandet av en kapitalfond, benämnd jordfonden. Fondens medel skall jämlikt beslut av 1948 års riksdag (Prop. 149; Rskr. 233) användas, bland annat, för att bestrida lantbruksnämndernas kostnader för fastighetsförvärv i samband med åtgärder för yttre rationalisering på jordbrukets område. Riksdagen har för budgetåren 1940/41—1943/44 samt 1948/49 och 1949/50 till jordfonden anvisat anslag av respektive 3 000 000, 2 000 000, 1 000 000, 500 000, 10 000 000 och 15 000 000 kronor. För budgetåren 1944/45—1947/48 och 1950/51—1951/52 har några medel icke anvisats. För budgetåren 1952/53 och 1953/54 har såsom kapitaltillskott till fonden anvisats 5 000 000 respektive 15 000 000 kronor. Fondens disponibla behållning den 1 juli 1953 utgjorde omkring 3 000 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att till fonden skall för budgetåret 1954/55 anvisas ett investeringsanslag av 7 000 000 kronor.

Departementschefen.

»Då det är angeläget, att rationaliseringsverksamheten uppehålls i ungefär samma omfattning som hittills, anser jag mig böra tillstyrka, att ytterligare medel anvisas under jordfonden. Med hänsyn till den avsevärda behållning, som beräknas föreligga vid ingången av nästa budgetår, torde det emellertid vara tillräckligt, om fonden tillföres ett kapitaltillskott av 6 000 000 kronor.»

Utskottet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Jordfonden* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 6 000 000 kronor.

17:o) **Arrendeegnehemsfonden.** Biträdande Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att det för budgetåret 1943/44 anvisade anslaget till Arrendeegnehemsfonden må under budgetåret 1954/55 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

18:o) **Statens reproduktionsanstalts fond: Utökad maskinell utrustning.** För innevarande budgetår har å kapitalbudgeten under rubriken Statens reproduktionsanstalts fond anvisats dels 193 500 kronor till utökad maskinell utrustning, dels ock 5 000 kronor till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten.

Med överlämnande av en framställning från statens reproduktionsanstalt ävensom yttrande däröver från statens tryckeriintendent hemställer *lantmäteristyrelsen* (skr. 24/9 1953), att för nästa budgetår skall anvisas dels ett investeringsanslag av 190 000 kronor till utökad maskinell utrustning vid anstalten, dels ett investeringsanslag av 5 000 kronor till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten.

Föredragande statsrådet har tillstyrkt den föreslagna medelsanvisningen.

Utskottet. Utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts framställning, hemställer,

att riksdagen må till *Statens reproduktionsanstalts fond: Utökad maskinell utrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 190 000 kronor.

19:o) **Statens reproduktionsanstalts fond: Ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten.** Under åberopande av vad som anförts under nästföregående punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens reproduktionsanstalts fond: Ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 5 000 kronor.

20:o) Uppskjutna frågor. Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande de i propositionen under följande punkter upptagna frågorna, nämligen

punkten 3: Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar och
punkten 10: Jordbrukets lagerhusfond,
vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 16 mars 1954.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Anderberg, Lage Svedberg, Näslund, Jon Jonsson, Bertil Andersson, Sundberg, Eskilsson, Bror Nilsson och Johan Persson; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö, Jacobson i Vilhelmina, Andersson i Hyssna, Hægglom, Anthy, Jonsson i Strömsund, Petersson i Dahl, Mårtensson, Arweson och Widén.

Reservation

vid punkten 11:o (Fiskerilånefonden) av herrar *Näslund, Johan Persson, Antby, Arweson* och *Widén*, vilka ansett, att utskottets utlåtande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Såsom framgår av det föregående har Kungl. Maj:t beträffande fiskerilånefonden för nästa budgetår föreslagit ett oförändrat kapitaltillskott och årligt utlåningsbelopp med 700 000 respektive 2 000 000 kronor. I motionerna I: 269 och II: 344 samt I: 376 och II: 343 har däremot yrkats, att kapitaltillskottet skall ökas till 1 200 000 respektive 1 700 000 kronor och det årliga utlåningsbeloppet till 2 500 000 respektive 3 000 000 kronor.

Enligt vad fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök i sin anslagsframställning för nästa budgetår anfört torde bortfallet av investeringsavgift för nybyggnad och modernisering av fiskefartyg från och med den 1 januari 1954 medföra ett stegrad lånebehov. Vidare framhåller styrelsen, att anspråken å fonden uppenbarligen kommer att öka till följd av att lånemaximum enligt beslut vid 1953 års riksdag höjts från 60 000 till 120 000 kronor. Vid nu angivna förhållanden finner utskottet det vara nödvändigt för att fonden skall kunna fylla sitt ändamål, att lånegränsen höjes till åtmins-

tone 2 500 000 kronor. Då för budgetåret 1954/55 ett belopp av omkring 1 300 000 kronor kan beräknas bli disponibelt i fonden, torde följaktligen ett kapitaltillskott av 1 200 000 kronor vara erforderligt.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att riksdagen må

1) med bifall till motionerna I: 269 och II: 344 i förevarande del ävensom med anledning av motionerna I: 376 och II: 343, såvitt nu är i fråga, medge att tills vidare från och med budgetåret 1954/55 ett belopp av 2 500 000 kronor må av Kungl. Maj:t årligen disponeras för lån från fiskerilånefonden; samt

2) med anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 376 och II: 343 i övrigt ävensom med bifall till motionerna I: 269 och II: 344 i övrigt till *Fiskerilånefonden* för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 1 200 000 kronor.»